

p a p e r s

LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES

Són les religions violentes?

Francesc Torradeflot

**República Democràtica del Congo:
per a quan la pau duradora?**

Mado Chideka

**¿Realment volem que els nois i
noies adolescents formin part de la
societat?**

Jaume Funes

**De professió, atenció a l'immigrant:
L'entrevista a en Babacar i la Raquel,
dues persones que gestionen el dia a
dia de l'SCAI**

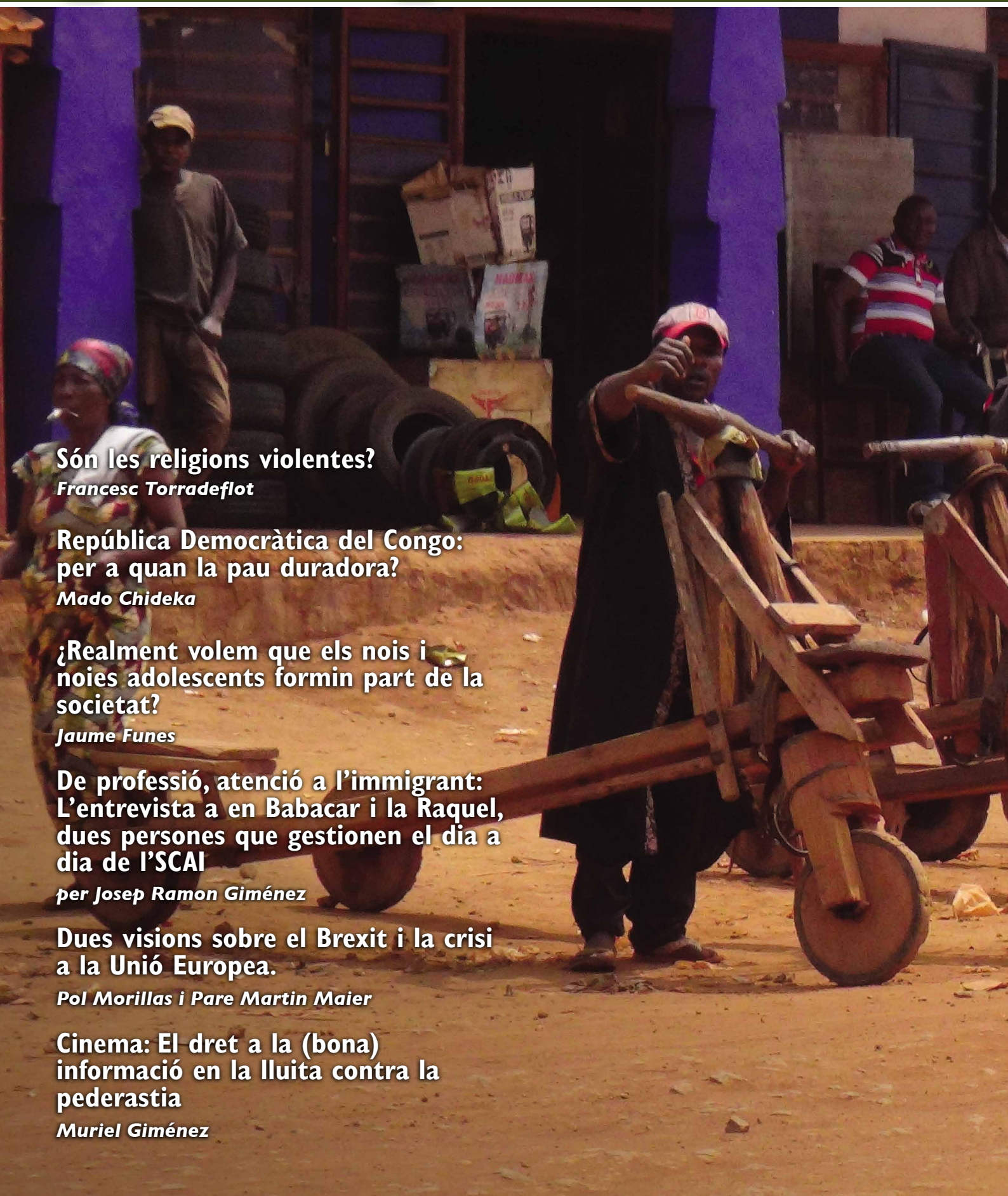
per Josep Ramon Giménez

**Dues visions sobre el Brexit i la crisi
a la Unió Europea.**

Pol Morillas i Pare Martin Maier

**Cinema: El dret a la (bona)
informació en la lluita contra la
pederastia**

Muriel Giménez

- 2 Des de la junta...
Ester Garcia
- 3 Són les religions violentes?
Francesc Torradeflot
- 7 República Democràtica del Congo: per a quan la pau duradora?
Mado Chideka
- 9 Retalls de premsa
- 10 ¿Realment volem que els nois i noies adolescents formin part de la societat?
Jaume Funes
- 13 De professió, atenció a l'immigrant: L'entrevista a en Babacar i la Raquel, dues persones que gestionen el dia a dia de l'SCAI
per Josep Ramon Giménez
- 17 Dues visions sobre el Brexit i la crisi a la Unió Europea
Pol Morillas i Pare Martin Maier
- 19 Cinema: El dret a la (bona) informació en la lluita contra la pederastia
Muriel Giménez
- 22 Activitats

Dones, guerres i pau

La primavera passada, Luz Marina Bernal, una de les mares de Soacha (Colòmbia), explicava el drama del seu fill, un dels dinou joves d'aquest municipi colombià que l'exèrcit va assassinar i va fer passar com a guerrillers morts en combat.

Aquest estiu, a Guatemala, a la Maria, una dona indígena maia de l'altiplà, se li trencava la veu parlant de les matances que la seva família va patir durant el conflicte armat que va assolir el país durant trenta sis anys.

Les històries personals dels conflictes armats, siguin a l'Amèrica Llatina o a qualsevol altre lloc del món, ens ajuden a posar rostres a la injustícia i al patiment. De vegades, d'aquestes experiències tan doloroses en sorgeix la necessitat de la mateixa víctima de lluitar contra la impunitat de les atrocitats patides i en defensa dels drets humans. La Luz Marina ha participat en els acords de pau a l'Havana i segueix la seva lluita de denúncia en l'àmbit internacional. La Maria, en un terreny més local, treballa juntament amb els seus fills i la seva comunitat per un futur millor.

A Colòmbia, hores després de la firma de l'acord de pau es respirava una atmosfera d'entusiasme. Cinquanta-dos anys de conflicte armat és quasi tota una vida. Se sap que la participació de les dones com a promotores de pau en el procés ha estat cabdal, segurament proporcional al patiment d'aquest col·lectiu durant els anys de guerra. Possiblement elles han rebut el cop més fort en conèixer-se el resultat negatiu del plebiscit del 2 d'octubre.

I per entendre com és de substancial la seva implicació en la construcció de la pau, em pregunto: quin és el valor més preuat de la dona?"

Potser és que la dona, com a màxima difusora de la vida, és la millor expressió de la pau. Certament, ha de defensar la vida dels seus fills i de les generacions futures.

Ester Garcia

Revista Papers

- Edita **Lliga dels Drets dels Pobles**
- Data d'edició **octubre 2016**
- Dipòsit Legal **B-23019-2007**
- Consell de redacció **Begoña Basterretxea, Josep Ramon Giménez, Rita Huybens, Núria Jané i Ester Garcia.**
- Correcció **Eva Perdiguier, Jordi Bellmunt, Laia Albert, Laura Serrano i Marga Garriga**
- Revista quadrimestral **Verónica Bustos**
- Disseny **Anna Jané**
- Maquetació

LLIGA DELS DRETS DELS POBLES

- Adreça **Sant Isidre, 140 (Ca l'Estruch)
08208 SABADELL
93 723 71 02
93 168 58 71**
- Telèfon **www.dretsdelpobles.org**
- Fax **info@dretsdelpobles.org**
- Web **De dilluns a divendres
de 9 a 13h. i de 17 a 20h.**
- Adreça electrònica
- Horari d'atenció al públic

Disposen d'una biblioteca especialitzada en drets humans, desenvolupament, cultura de pau, política, món àrab i musulmà.

La Lliga dels Drets dels Pobles no comparteix necessàriament l'opinió dels autors dels articles publicats en la revista.

La Lliga dels Drets dels Pobles agrairà la reproducció i divulgació dels continguts d'aquesta revista sempre i quan se citi la font.

Amb el suport de: **Ajuntament de Sabadell**

Són les religions violentes?

Francesc Torradeflot. Director d'AUDIR

Una religió difícil de definir

En ciències de les religions no hi ha consens sobre la definició de religió. hi ha més d'un centenar de definicions entre les dels científics hermenèutics o socials de la religió com són els filòsofs, sociòlegs, historiadors, psicòlegs, antropòlegs, teòlegs, tots ells seguits amb el determinatiu "de la religió" o "de les religions". Tanmateix és cert que en el món acadèmic anglosaxó, francòfon i germanòfon s'ha donat una certa primacia a certes aproximacions o interpretacions.

Així podem destacar la del famós historiador de les religions romanès, Mircea Eliade, que planteja que la religió és la relació entre allò sagrat i allò profà, entre dues dimensions de la realitat, una més prosaica i primària i l'altra més subtil i profunda.

El filòsof alemany Rudolf Otto ja havia parlat abans, també amb un cert reconeixement de l'acadèmia, d'allò Sant, que definia com allò totalment altre, misteriós, "numinos", tremendum et fascinans, és adir que provocava alhora i simultàniament un sentiment ambivalent de separació i por, d'una banda, i de seducció i atracció, d'altra banda.

També volem destacar l'afirmació de que la religió és connatural a la hominització. Julien Ries, historiador de les religions belga de la Universitat de Lovaina que després havia de ser nomenat cardenal de l'Església catòlica com a reconeixement a la seva tasca de recerca, proposà a finals de segle passat que l'ésser humà era un Homo religiosus, que quan es va incorporar i consolidar la seva postura bípeda, en veure la cúpula celeste va sentir una admiració i un sentiment de totalitat que reflectien el naixement de la religió.

Si observem la religió des d'una perspectiva espiritual no hi ha dubte que les dimensions del fet religiós tenen una importància particular. El més important i significatiu esdevé aleshores la dimensió experiencial que és fonamentalment inalienable, personal, individual. Després la importància de les altres dimensions col·laterals va disminuint progressivament: la dimensió moral i ètica, la ritual i simbòlica, la de la formulació dogmàtica i finalment, i clarament en darrer terme, la institucional. Aquesta proporció s'inverteix si la nostra aproximació al fet religiós respon a una òptica o interès social. Aleshores la dimensió espiritual o experiencial queda molt reduïda i, massa sovint, fins i tot obviada.

La complexitat de la diversitat religiosa

La religió és una realitat dinàmica que viu constantment una contínua transformació. Quan hom pensa en la religió es pensa sovint en tradició però s'oblida erròniament que la religió és creativa i capaç d'innovar. en aquest sentit cal esmentar la importància del que s'acostuma a anomenar "el desplaçament del fet religiós", que vol dir que la religió presenta i ofereix noves formes, algunes d'elles clarament noves. com que ja n'he parlat en altres publicacions¹, només en faig un llistat:

- No adscripció religiosa -indeferència vers la institució.
- Proliferació de la lliure recerca espiritual.
- Múltiple adhesió o identificació religiosa.
- Laïcisme bel·ligerant organitzat (seudoreligió).
- Religió sense creences.
- Coaching i espiritualitat terapèu-

¹ Cfr. TORRADEFLOT, F., "Llibertat i creativitat religiosa", a Qüestions de vida cristiana, n. 206, p. 38-48.

tica.

- Liberalització irreversible - final de les ortodòxies i creativitat espiritual.
- Diversitat intrareligiosa creixent.

Les tensions entre clergats i fidels, la implantació creixent i irreversible de la llibertat de pensament, consciència i religió, la globalització de l'economia i de la comunicació, etc. han anat afavorint una irreversible liberalització de la religió i de l'espiritualitat (Charles Taylor, A Secular Age).

En aquest sentit va la progressiva diferenciació entre religió i espiritualitat en favor d'aquesta darrera. Malgrat que no són pocs els qui troben poc adequat el terme "espiritualitat" perquè remet i indueix a una antropologia dualista que tendeix a marginalitzar o sotmetre la matèria i el cos.

El pensament de Nacions Unides sobre la religió

La religió com a patrimoni comú

Alguns parlen d'una doctrina de Nacions Unides sobre la religió. Personalment prefereixo parlar d'un pensament o d'un discurs o narrativa dominants a Nacions Unides sobre el fet religiós i espiritual.

El primer que cal dir és que les Nacions Unides, a través de la UNESCO, consideren la religió com un fet cultural, com una part essencial de la cultura. La acadèmia religiosa ho considera una reducció però la veritat és que és una oportunitat per la diversitat religiosa. La pròpia definició de cultura de la UNESCO afirma que la cultura és:

*"El conjunt dels trets distintius espirituals i materials, intel·lectuals i afectius que caracteritzen una societat o un grup social i que abasta, a més de les arts i les lletres, les formes de vida, les maneres de viure junts, els sistemes de valors, les tradicions i les creences."*²

Un simple anàlisi del llenguatge i dels conceptes i termes utilitzats permet veure amb claredat com la cultura inclou la religió.

Però l'important, al meu parer, és que la UNESCO, una mica més endavant, considera que les cultures són patri-

moni de tota la humanitat:

*"Font d'intercanvis, d'innovació i de creativitat, la diversitat cultural és tan necessària per al gènere humà com la biodiversitat per als éssers vius. En aquest sentit, constitueix el patrimoni comú de la humanitat i ha de ser reconeguda i afermada en benefici de les generacions actuals i de les generacions futures."*³

Les religions són, doncs, patrimoni comú de la humanitat independentment de si hom adhereix o s'identifica amb una d'elles o en cap. Són patrimoni de tota la humanitat i de la seva protecció depèn, d'alguna manera, la nostra supervivència com a espècie. La diversitat cultural -i religiosa- és tan fonamental com ho és la biodiversitat i està íntimament relacionada amb ella.

La religió com a dret

La Declaració Universal dels Drets Humans consagra el dret a la llibertat de pensament, consciència i religió. És un dret fonamental i inalienable de la persona:

"Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret inclou la llibertat de canviar de religió o de creença, així com la llibertat de manifestar la seva religió o la seva creença, individual i col·lectivament, tant en públic com en privat, per l'ensenyament, la pràctica, el culte i l'observança." (art. 18)

Però la Declaració té un valor moral, no legal. És el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics qui consagra el valor legal de la Declaració. El Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics diu:

"Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret inclou la llibertat de tenir o d'adoptar la religió o les creences de la seva elecció, així com la llibertat de manifestar la seva religió o les seves creences, individualment o col·lectivament, tant en públic com en privat, mitjançant el culte, la celebració dels ritus, les pràctiques i l'ensenyament. Ningú no serà objecte de mesures coerciti-

ves que puguin menyscabar la seva llibertat de tenir o adoptar la religió o les creences de la seva elecció. La llibertat de manifestar la pròpia religió o les pròpies creences estarà subjecta únicament a les limitacions prescrites per la llei que siguin necessàries per a protegir la seguretat, l'ordre, la salut o la moral públiques, o els drets i llibertats fonamentals dels altres. Els estats parts d'aquest Pacte es comprometen a respectar la llibertat dels pares i, si s'escau, dels tutors legals, per a garantir que els fills rebin l'educació religiosa i moral que estigui d'acord amb les seves pròpies conviccions." (art. 18).

Vull subratllar que l'important és adonar-se que la llibertat de pensament, consciència i religió protegeix a les persones, fins i tot davant de comunitats que els hi puguin ser hostils. Hi ha el dret a la dissidència, el dret a l'heretgia, que queda clarament protegit. Malgrat que malauradament estem encara molt lluny d'una presa de consciència pública i col·lectiva de l'abast real d'aquest dret. La llibertat religiosa és un dret privat i públic, individual i col·lectiu. Ja han passat els anys de tolerància davant d'un procés històric reactiu envers la religió confessional que suposava l'assumpció errònia de l'estricta reducció a la privacitat de la religió. De la permissivitat davant d'un aital abús, hem de passar a la clara denúncia i normalització.

Tanmateix això no significa que no hi hagi límits a l'exercici de la llibertat religiosa. Hi tant que hi són: la seguretat, l'ordre, la salut o la moral públiques, o els drets i llibertats fonamentals dels altres. Però aquests límits s'han de decidir per llei i han de ser aplicats, segons l'Observació General 22 del Comitè de Drets humans de les Nacions Unides, sense discriminació. El més discutible i problemàtic és el criteri de la moral pública, però el mateix Comitè recorda que l'aplicació de la restricció del dret sota aquest ítem només es pot justificar si es basa en principis que no es deriven d'una sola tradició". Tot i així això ens sembla un petit taló d'Aquiles per a l'exercici normal de la llibertat religiosa. En canvi és molt més con-

² Declaració Universal de la UNESCO sobre la Diversitat Cultural, preàmbul

³ Dibidem, art.1

tudent el límit que estableix el mateix Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics quan afirma a l'article 20 punt 2: "cap manifestació de caràcter religiós o de creences pot equivaler a la propaganda a favor de la guerra o l'apologia de l'odi nacional, racial o religiós que constitueixi incitació a la discriminació, a l'hostilitat o a la violència." Aquest límit és pot conegut i lamentablement la majoria dels estats i administracions no fan, per incapacitat, inconsciència o irresponsabilitat -o una barreja de totes tres- un seguiment acurat que afavoreixi el seu compliment.

El Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics és un dels pilars del dret internacional i ha estat signat per la majoria de països del planeta. Tanmateix i degut als abusos comesos per no pocs estats pel fet de restringir la definició de religió i, a través d'això, de reduir els drets civils al seu país, el Comitè de Drets humans va haver de deixar clar a qui protegeix la llibertat religiosa:

"L'article 18 protegeix les creences teistes, no teistes i atees, així com el dret a no professar cap religió o creença. Els termes creença i religió s'han d'entendre en sentit ampli. L'article 18 no es limita en la seva aplicació a les religions tradicionals o a les religions i creences amb característiques o pràctiques institucionals anàlogues a les de les

*religions tradicionals. Per això, el Comitè veu amb preocupació qual-sevol tendència a discriminar qual-sevol religió o creença, en especial les establertes més recentment, o les que representen minories religioses que puguin ser objecte de l'hostilitat d'una comunitat religiosa predominant."*⁴

Així, la llibertat de religió protegeix o legitima el dret a existir de les religions teistes (que creuen en un déu personal) com, ara per exemple, les religions abrahàmiques (judaisme, cristianisme, islam) i tots els monoteïsmes o politeïsmes; de les religions no teistes com la majoria de l'hinduisme; de les religions atees, com la majoria del budisme; i també dels no religiosos.

La UNESCO promou la cultura de la pau i la cultura de diàleg, especialment des de l'etapa de Federico Mayor Zaragoza. El diàleg interreligiós és una part fonamental del diàleg intercultural (Divisions de Cultura i de Ciències Socials de la UNESCO). Hi ha una abundant xarxa de càtedres UNESCO de Diàleg Interreligiós o intercultural. La societat civil internacional ha anat desenvolupant diverses i abundants iniciatives i projectes de diàleg entre tradicions religioses, espirituals i humanistes⁵.

El camí cap a la violència intercultural

L'apatia i la ignorància fomenten els prejudicis i estereotips que formen el caldo de cultiu ideal per fer possible la violència relacionada amb la religió. La diversitat és riquesa però també complexitat. La humanitat i la seva història han presenciat un seguit de guerres de religió: a la cristiana Europa, en territoris tradicionals de l'Islam, en països budistes, etc. És una realitat universal, lamentablement transversal. S'ha parlat de guerres justes o no, de no violència, etc. Han crescut i s'han consolidat postures de fonamentalisme religiós, de radicalisme, d'integritisme, així com fòbies contràries a la religió i a les conviccions no religioses (cristianofòbia, antisemitisme o judeofòbia, islamofòbia, religiofòbia, ateofòbia). És cert que simultàniament a aquesta història criminal de les religions, hi ha hagut i hi ha uns recursos positius de les religions davant del conflicte i personalitats emblemàtiques que han donat testimoni d'aquesta força i energia positiva i humanitzadora del fet religiós (Gandhi, Luther King, Desmond Tutu, Pere Casaldàliga, Aum Sang Suu Kyu, el Dalai Lama, Thich Nath Han, etc.

Podem parlar de violència religiosa? Hi ha una violència des de les religions: versus l'alteritat (altres religions, altres conviccions) que excepcionalment pot derivar en terrorisme "religiós", que és diferent del terrorisme amb components o vernissos religiosos. També hi ha una violència versus les religions: fòbies envers les religions (judeofòbia, islamofòbia, cristianofòbia, etc). Avui són lamentablement cada cop més presents.

Alguns autors parlen d'un "nou terrorisme apocalíptic". Aquesta postura parteix de la concepció d'un correcte matar com a salvació i afirma la necessitat de total destrucció social com a procés de purificació darrera. Té interès per les armes de destrucció massiva i practica el culte a la personalitat del líder.

Les literatures religioses són ambigües. Veiem textos sagrats i de referència espiritual contraris a la guerra i la mort (soft religion, segons Johan Galtung) i textos a favor de la

© ONU

⁴ Observació general 22, sobre el dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió (article 18) - Comitè de Drets Humans

⁵ TORRADEFLOT, F., Diàleg entre religions - Textos fonamentals, Trotta, Madrid, 2002.

guerra i la mort (hard religion). És la religió esquizofrènica o bipolar? La religió no és un individu i com a col·lectiu té una gran diversitat intrareligiosa que, en darrer terme, arriba fins a l'atomització oceànica que la fa imprevisible i incontrolable. Això no vol dir que sigui impossible o inviable gestionar-la i gestionar-la molt millor del que s'ha estat fent fins ara.

És cert que hi ha serioses dificultats per desenvolupar una cultura del diàleg. Les diverses narratives religioses són sovint percebudes com a incompatibles. Tot i que la religió no és una causa primària de conflicte, les tensions religioses reforcen o compliquen sovint altres causes, com ara les identitats ètnico-racials i/o les diferències de poder o econòmiques. Les institucions religioses que fan proselitisme (entès com a propaganda agressiva i coactiva) poden exacerbar seriosament conflictes, especialment quan ho fan en països polaritzats. Alguns grups simplement no es comprometran en el diàleg interreligiós, bé perquè creuen que tals encontres no són permesos per la pròpia fe o perquè mantenen una severa animositat envers altres creences. Algunes ad-

ministracions laiques poden sentir-se incòmodes pel compromís amb institucions religioses⁶.

Quines són les causes de la radicalització religiosa? només donaré alguns possibles elements a tenir en compte: la barreja de la religió amb factors socials, econòmics i polítics locals i globals; l'esterilització d'autocrítica i la victimització dels religiosos, la indignació moral resultant d'una situació de desigualtat il·legítima, la manca de formació teològica crítica entre els líders religiosos (creixement de teologies de l'alliberament "de butxaca"), etc. La llista de factors és molt llarga.

Quines orientacions útils es poden donar per fer front al radicalisme? La més important és una progressiva cogestió integrada de la diversitat cultural i religiosa en la que treballin sinèrgicament administracions -especialment les locals però amb connexions globals, la societat civil i les comunitats religioses i que es basi en el respecte dels drets humans i de la promoció de la cultura del diàleg i de la pau. també és fonamental evitar i desautoritzar sistemàticament la retòrica de la sinècdoque quan es parla de creences

i conviccions (diversitat, pluralisme, primacia de l'individu) i promoure una consideració global dels radicalismes que els inclogui tots sense obviar llurs singularitats. Cal també, com hem dit abans, combatre el llenguatge de l'odi així com el foment de pràctiques tòbiques. Per això és urgent educar en diversitat cultural i religiosa i de manera preventiva als joves, als mitjans de comunicació i als quadres polítics (p. ex. les escoles d'estiu dels partits). També és molt positiu i eficient afavorir la participació de les tradicions religioses i conviccionalen en el diàleg interreligiós i interconviccional. Podem estendre'ns molt més, però no ens ho permet el format d'aquesta article.

Sigui com sigui no hi haurà pau sense les religions i sense la seva convivència dialogant. elles disposen de recursos ètics -ètica comuna al voltant de la Regla d'Or de la moral (Hans Küng)-, espirituals i de saviesa dels quals la humanitat no pot permetre's el luxe de prescindir.

⁶ En aquest punt ens hem inspirat en el United States Institut for Peace (USIP).

República Democrática del Congo: per a quan la pau duradora?

Mado Chideka. Coordinadora a l'associació La Tourkana ASBL i membre de Femme de Paix- Belgique a la plataforma 1325 de les Nacions Unides

Indignar-te és l'única cosa que pots fer quan viatges al Congo, país amb múltiples riqueses naturals; país on la població viu per sota del llindar de la pobresa; país on els drets humans són bufetejats; país on democràcia vol dir poder i autoritat (*kratos*, en grec). Perquè les persones que tenen aquest *kratos* han oblidat completament el poble -esborrat, proscrit i esclafat- i sense la seva intervenció, la seva veu i la seva aportació, la democràcia és com una serp sense cap, que continua movent-se però ja no pot mossegar...

Efectivament, sense considerar el poble (*dêmos*, en grec) la democràcia mai serà completa al Congo...

Tan difícil és comprendre això al segle XXI en una república anomenada democràtica? Per què continuar creient que aquest poble no té dret a res? Per què organitzar les eleccions si es posaran trampes a les veus del poble? Per què intentar conservar el poder a qualsevol preu? Per què concertacions nacionals i diàlegs enlloc d'eleccions lliures i democràtiques? Per què tantes maniobres dilatòries? Per què aquest poble encara no té la possibilitat d'escollir el seu destí? Aquest poble, poc respectat pels seus governants, seria còmplice i responsable de la seva desgràcia? En realitat, tenim la política i els polítics que ens mereixem? El poble congolès seria culpable d'inacció i d'immobilisme? Per què no s'ocupa del seu destí d'una vegada

per totes? És lamentable i caòtica la situació del poble congolès? Es pot dir que és un poble en perill?

A aquesta pregunta, tots els defensors dels drets humans congolèsos i les ONG internacionals contesten que sí perquè la situació que preval actualment al Congo en general, i al Kivu Nord en particular, és més que alarmant... La magnitud dels esdeveniments supera la societat civil, que demana ajuda des de fa molt de temps, crida obertament -a tothom qui la vulgui escoltar- que, simplement, la situació és gravíssima... Però les matances de Beni potser no molesten aquells que tenen el poder a Kinshasa perquè estan ben protegits a la seva torre d'ivori, lluny dels plors i la ràbia de la població colpejada per la por, les violències, la fam i la pobresa.

A Beni, ningú s'escapa dels assassins de mitjanit: ataquen els infants, les dones, els joves, els vells... ningú s'escapa dels cops dels matxets. Ningú sap com interpretar aquest modus operandi que

sorpren més d'un: per què l'arma blanca? Per què atacar les dones i els infants indefensos?

Els autors d'aquestes massacres són coneguts i assenyalats, els ADF-NALU (Allied Democratic Forces- National Army of Liberation of Uganda), un grup rebel procedent d'Uganda i aparentment perseguit pel govern ugandès des de fa més de 20 anys. Aquest grup, inscrit pels Estats Units a la llista de les organitzacions terroristes a combatre, esdevingué una ferida més a curar per les poblacions congolèses del Gran Nord... Però la pregunta més important que tothom es fa i que molesta és: quin és el veritable motiu? Quin interès tenen a atacar el poble congolès indefens, si el seu objectiu sempre ha estat l'alliberament del poble ugandès?

Repassant la història de l'est del Congo des de 1996, un té la impressió que tot això ja estava escrit i marcat en vermell en alguna banda. Sí, és un *déjà vu* al Congo, precisament al Kivu Sud on, amb algunes diferències, estem veient

Autor: Tiggy Ridley/Irin

el mateix escenari, un remake com diríem en el món del cinema.

Al Kivu Sud, si no era la violència sexual contra les dones i altres exaccions fetes a la població per les FDLR (Forces Démocratiques pour la Libération du Ruanda) o per altres faccions ocultes amagades als boscos, eren els robatoris i pillatges dels recursos naturals... Avui, la zona que és una gangrena és el Kivu Nord, enverinat pel mal procedent de fora (ADF-NALU).

El govern congolès ha d'intervenir amb urgència i ha de protegir no només les seves fronteres, sinó que també ha de prioritzar la protecció de la seva població. Les dones són violades, massacrades i pobles sencers queden deserts. Tot això passa en presència de les unitats de l'armada congoleesa (FARDC) ajudada pels contingents de la MONUSCO (Missió de les Nacions Unides per l'Estabilització de la RD del Congo).

Aquestes massacres no són res de nou, fa una eternitat que duren. Sí, es pot dir que fa una eternitat, perquè per a les poblacions de Béni una incursió rebel en les comunitats, casa per casa, amb matxets a la mà, dura una eternitat.

Les operacions militars conduïdes per elements de les FARDC es

multipliquen, s'anomenen operació SUKOLA (que vol dir neteja) o operació USALAMA (que significa seguretat), però es constata un increment de la violència malgrat la implementació de les operacions. Segons els testimonis dels rescatats, alguns elements de les forces armades regulars participen en les massacres de la població.

Mentre escric aquestes ratlles, em comuniquen que la població de Béni ha pres la decisió de defensar-se ella mateixa, de fer justícia, que ha sortit al carrer per manifestar la seva còlera i el seu odi, per dir que n'està farta... Malauradament, en aquesta còlera negra els innocents paguen un tribut molt alt: linxaments, lapidació i altres actes inhumans com les violacions i les violències físiques... La violència genera violència quan no es fa res per aturar-la, i quan una situació com la que es viu al Kivu Nord perdura, es presencien forçosament greus violacions dels drets humans.

En la situació que predomina al Congo actualment, és essencial que la comunitat internacional vetlli per l'aplicació i el respecte de les resolucions del Consell de Seguretat de les Nacions Unides 2277 (adoptada al mes de març de l'any 2016), 1325 (adoptada a l'octubre de l'any 2000) i 1820

(adoptada al juny de l'any 2008). Cal que sigui així no només per a organitzar unes eleccions lliures, transparents, democràtiques i tranquil·les, sinó també per a protegir els civils, posant l'èmfasi en la situació de les dones del Congo en general, i en particular en les del Kivu Nord (Béni-Lubero), que viuen una situació d'angoixa permanent.

Acabo dient que res és esperançador al Congo: la democràcia pateix una corrupció integral i, en conseqüència, el país s'enfonsa en una crisi que corre el risc de perdurar si no s'aconsegueix res com a resultat del famós diàleg nacional en curs.

Un examen més profund de la situació política del país des de la guerra anomenada d'alliberament, del 1996, porta a la constatació que potser les autoritats volen repetir les mateixes accions i adoptar les mateixes solucions que varen fracassar en el passat.

Les dones i els infants estan en constant perill al Kivu Nord, lluny del diàleg que es desenvolupa a Kinshasa, on els que tenen el poder s'entretenen a dialogar, a discutir, mentre que el poble s'extenua a Béni, lluny dels focus.

Un premi útil Jordi Armadans

Más allá de Frontex: entra en funcionamiento la nueva Guardia Europea de Fronteras y Costas Diagonal

Un premi útil

Segurament hauria sigut més necessari, i urgent, premiar els cascos blancs sirians, uns activistes que fan una enorme tasca humanitària en un conflicte permanentment abandonat i on la població fa cinc anys i mig que pateix tota mena de barbaritats.

Juan Manuel Santos, president de Colòmbia

Malgrat això, el premi Nobel de la pau 2016 és un bon premi. L'acord de pau de Colòmbia significa un pas endavant per mirar de superar un terrible i llarguíssim conflicte. Premiar els signants de l'acord es preveia com una gran possibilitat abans del referèndum. Però potser ha sigut la derrota de diumenge el que ha fet dirigir finalment el premi cap a Colòmbia.

És cert que, en molts altres casos, quan s'ha premiat un acord de pau, el Nobel ha anat a les dues parts signants, enemics irreconciliables fins llavors (Hume i Trimble, el 1998; Arafat, Peres i Rabin, el 1994; Mandela i De Klerk, el 1993, etc.). Per això ha estranyat que les FARC n'hagin quedat fora.

És probable, però, que el comitè del premi hagi cregut que premiar el líder de les FARC hauria pogut encendre els ànims en una societat bastant polaritzada, tal com demostren els resultats del referèndum, i dificultar més el procés de pau.

Però, fins i tot si haguessin guardonat tots dos actors, el premi hauria deixat fora, i de manera injusta, massa gent. Mediadors, societat ci-

vil, comunitats, grups de dones... La llista de persones i grups que han a favorit dinàmiques de pau és immensa. En tots els conflictes passa, però en el cas de Colòmbia això ha sigut especialment així. Sortosament, el president Santos ha sigut intel·ligent en dir que el premi és per a tot el poble colombià i, especialment, les víctimes del conflicte.

L'únic avantatge de centrar el premi en Santos és que l'enforteix davant l'investida d'Uribe, crescut pels resultats del referèndum. El Nobel obliga l'uribisme a abaixar els fums i entendre que, internacionalment, tothom aplaudeix un acord que, amb retocs o sense, ha d'acabar desenvolupant-se i aplicant-se. Que no hi ha, ni hi pot haver, marxa enrere.

En definitiva, un premi millorable, però útil i convenient per apuntalar una de les millors notícies de l'escena internacional dels últims temps, la signatura de l'acord a Colòmbia.

JORDI ARMADANS, DIARI ARA,
7 D'OCTUBRE DE 2.016

Más allá de Frontex: entra en funcionamiento la nueva Guardia Europea de Fronteras y Costas

La nueva estructura tiene capacidad para intervenir, con 1.500 efectivos, en fronteras de Estados de la UE, aun en contra de su voluntad, y en países no miembros de la Unión.

Desde hoy, por orden del Consejo de Europa, hasta 1.500 efectivos podrán intervenir, de forma inmediata, las fronteras de un país de la Unión, aun en contra de su voluntad, o incluso las fronteras de países que no sean miembros de la Unión Europea.

La nueva Guardia Europea de Fronteras y Costas nace del Frontex, y dobla su presupuesto —frente a los 143

millones de euros con los que contó Frontex en 2015, el presupuesto de la nueva estructura alcanzará los 322 millones en 2020—. Su creación, anunciada por la Comisión Europea en diciembre de 2015, se ha resuelto en tan solo diez meses en un proceso a tres bandas entre la Comisión, la Eurocámara y el Consejo de Europa en el que no se han consultado a las organizaciones de la sociedad civil, según denuncian desde Amnistía Internacional.

Esta organización advierte de que la nueva guardia europea podría servir a los Estados para practicar devoluciones en caliente de los migrantes, sin respetar su derecho a solicitar un estatuto de refugiado, siguiendo el modelo español.

“Solo gestionando de manera efectiva nuestras fronteras exteriores podremos volver a la normalidad en el marco de Schengen. No hay otra solución”, afirmó Robert Kaliňák, ministro de Interior de Eslovaquia y presidente del Consejo, durante la presentación oficial de la nueva herramienta de control fronterizo en Kapitan Andreevo, puesto fronterizo búlgaro.

Los agentes que componen la Guardia Europea de Fronteras y Costas provendrán de los Estados miembro de la Unión Europea. Alemania, con 225, es el país que aportará más agentes, seguido de Francia (170), Italia (125) y España (111). Su primera misión, comenzada hoy, es la vigilancia de la frontera entre Bulgaria y Turquía.

DIAGONAL, 6 D'OCTUBRE DE 2.016

Realment volem que els nois i noies adolescents formin part de la societat?

Jaume Funes. Psicòleg, educador i periodista. S'ha especialitzat prioritàriament en el món dels adolescents i joves amb dificultats socials.

Els nois i noies adolescents sempre són el reflex, amb traços de calibre gros, del món adult; no cauen del cel, són fills nostres. A més, com que descobreixen les nostres contradiccions, els nostres dubtes, sempre tendim a pensar en el control —la norma i el codi— com a resposta. Majoritàriament, s'impliquen de manera accelerada i intensa en qualsevol canvi cultural o tecnològic i ho fan d'una manera pròpia (quan nosaltres encara estem desconcertats i parlem dels perills d'internet ells es dediquen a construir-se a Instagram). Finalment, quan descobrim que potser no els hem educat adequadament, ens entra el pànic moral i tendim a recuperar dogmes (polítics o religiosos), catecismes i manuals d'urbanitat del passat.

Amb catecisme i sense ètica evolutiva

De fons, sempre sura una preocupació inevitable: com educar adolescents? Com continuar sent persones adultes positives i útils en les seves vides? Com fer-ho en la societat digital, virtual, en xarxa?¹ Una part d'aquesta educació que no sempre fem té a veure amb el que podríem anomenar “adolescent ciutadà”. És a dir, educar per fer possible que l'ado-

lescent es construeixi com a ciutadà. Dit d'una altra manera, educar per a la ciutadania en l'adolescència. Però, com sempre que es tracta de qüestions aparentment complicades, el buit o les confrontacions estan servides. Alguns esperen que es faci a partir de l'escola, mentre d'altres el primer que fan quan governen és suprimir qualsevol pretensió que estigui present al currículum.

De fet, avui estem en una situació en la que Educació per a la Ciutadania ha estat suprimida i la Religió és una assignatura que cal aprovar amb bona nota. Alhora, els buits generats ens porten a inventar programes per lluitar contra el masclisme quan els nois i noies estan descobrint la seva sexualitat, sense que tinguin valors per gestionar el plaer; cerquem fórmules per gestionar l'assetjament havent oblidat la construcció de la convivència; tractem de vendre solidaritat quan els adolescents acaben pensant i dient que tots els éssers humans no són iguals; endurim les lleis de menors quan descobrim que passen de les nostres normes i no se senten formant part de la societat. Tot quan allò més raonable seria recuperar l'ètica evolutiva (una ètica per als adolescents d'avui), l'educació per a la ciutadania (no necessàri-

ament l'assignatura) i l'obligació de pensar (és a dir, retornar el dret a pensar lliurement i entendre el món sense les cotilles familiars, de la “tribu” o el mercat).

De la innovació escolar a la innovació educativa

Si pensem en l'escola, cal considerar que estem en temps en els que la “innovació” escolar sembla estar de moda i, fins i tot, s'ha convertit en un bon producte de màrqueting a l'hora de matricular els fills. Per això, potser podríem aprofitar per convertir la imprescindible renovació radical que l'escola necessita avui en un veritable moviment educatiu (amb ètica, equitat, diversitat, ciutadania, etc.) i no en una col·lecció de novetats didàctiques al marge dels valors.

És el moment de recordar i compartir que enviem els infants i adolescents a l'escola per a que esdevinguin persones, ciutadans cultes, en companyia d'altri, en la societat digital. Les tres pretensions, però, van juntes: volem que siguin persones en totes les seves dimensions; tenim en

¹ Algunes propostes per intentar fer-ho son al llibre que acaba d'aparèixer “Educar adolescents... sense perdre la calma” (Eumo editorial)

compte que necessiten l'altre per ser, que no poden construir-se com a individus sols; finalment, acordem que no poden ni ser ni conviure sense preguntar-se per la realitat que els envolta.

Els components d'una ètica per a la ciutadania

En parlar de l'educació ètica dels adolescents (de la nostra vida ètica que tractem de traspasar) insistixo, seguint Bertrand Rasell, que aquesta té quatre components:

- sentir-se impulsat pel desig d'amor,
- la necessitat de saber,
- la incapacitat d'acceptar com a normal el dolor aliè,
- la incapacitat per acceptar el sofriment de la humanitat.

L'ètica té a veure amb el que cadascun de nosaltres considerem una bona vida, una vida bella, i amb el que acordem tots que és una bona vida per a tots. Educar en clau ètica és preguntar-se sobre on dipositem l'alegria, què és el plaer i la felicitat. Alhora, descobrir que són altres éssers humans els que ens fan humans i preguntar-nos quin ha de ser la nostra relació amb els altres. L'ètica ens recorda que som subjectes fràgils que es relacionen amb altres subjectes fràgils.

Tot això desitjant saber, gaudint per conèixer, buscant explicacions i rebutjant dogmes. Acceptant dubtes i buscant respostes sovint transitòries. Asegurant-nos que les nostres explicacions poden ser compartides i discutides. Donant per fet que, en una societat canviant, les nostres respostes seran provisionals i les incerteses renovades. No hi ha ètica sense observar, pensar i actuar. Tampoc hi ha si la visió, el pensament i l'acció solament provenen dels nostres estrictes i únics punts de vista.

L'alegria i la felicitat que busquem són incompatibles amb la infelicitat d'uns altres. No hi ha ètica quan s'aïlla una part de la realitat perquè no contaminin la nostra forma de viure i ser. Encara hi ha menys ètica si argumentem que el diferent és desigual i el seu patir gens té a veure amb nosaltres. Eduquem en relació amb

el plaer i la felicitat, els dubtes i les curiositats, la voluntat de perseguir per a tothom similar situació de ben-estar.

Ciudadans i ciutadanes que dubten

Si parlem de ciutadania, podem definir-la com el fet de viure col·lectivament la "ciutat", un territori en el que tots tenim els mateixos drets i responsabilitats, però en el que podem viure de manera diversa. Sempre deixant clar que la ciutadania està definida per la nostra igual condició humana i pel projecte de convivència que compartim. Eduquem en una ciutadania que mai pot ser definida per una característica filosòfica, religiosa, política, d'origen social o naixement.

Educar ciutadans cultes vol dir superar la dependència dels currículums, deixar de discutir sobre quin fet històric ha de ser explicat o silenciado. Un noi o una noia no serà inculte per no saber quin any va començar la Revolució Francesa, sinó per no tenir curiositat per saber com s'acaba en cada moment de la Història la tendència dels monarques i dictadors a imposar les seves regles. Serà inculte no tan sols perquè no sap com funciona el seu cos, sinó per creure sistemàticament que el seu estat d'ànim depèn de l'horòscop.

Ètica i ciutadania van associades al dubte. Educar és fer possible que esdevinguin ciutadans que dubten, advertint permanentment que els poderosos de tota mena sempre pretenen donar per bona i immutable la seva lectura de la realitat així com

les respostes que ells ofereixen. Al llibre "Álex no entiende el mundo" (Penguin 2014) suggereixo als adolescents sis grups de preguntes que per molt "passotes" que siguin no poden deixar de fer-se: sobre ells mateixos, sobre el que volen fer amb les seves vides, sobre les explicacions del món, sobre la igualtat i la diferència, les que tenen a veure amb la "merda" de societat en la que diuen viure i aquelles que troben com a resposta formes actives de treballar per canviar-la.

Fer ciutadania a l'escola

Si aconseguim recuperar (de maneres diverses, de forma activa i en diferents àrees de coneixement) l'educació ètica i ciutadana a l'escola, a l'institut, no estaria de més resumir alguns dels seus components. Així, haurien de descobrir, discutir, practicar sobre:

- Els drets humans. Els drets als que ningú pot renunciar i dels que ningú pot ser privat. No és automàtic que un adolescent accepti que tothom és igual en drets.
- Els drets dels infants. Els drets que estan associats als seus temps vitals diferents dels adults (no pas a la seva falsa condició de menors). El descobriment que són ciutadans actius de drets i han de poder exercir-los.
- Les formes de conèixer i de construir allò que cadascú és i vol ser. Els processos de cons-

trucció de les identitats (diverses, canviant en el temps, definides entre tots), també en els espais virtuals.

- Les formes de vida en comú. Descobrir i comprendre com es pot regular la vida que compartim. Situar la llibertat com a element comunitari.
- El lloc de l'ètica en la regulació de la conducta. Descobrir els valors (satisfaccions, felicitats, inconvenients) d'actuar d'una o altra manera.
- Descobrir l'altre com a necessitat per a ser un mateix. A partir de la seva lògica de l'amistat i de la necessitat del grup d'iguals descobrir que les altres persones són imprescindibles.
- Descobrir les diversitats dels altres. Aprofitant la seva necessitat de ser subjectes únics, de sentir-se diferents, treballar la necessitat d'acceptar les altres singularitats.
- Eines per observar, veure la realitat, descobrir críticament l'entorn pròxim i la societat global. Pensar a canviar-la. Treballar les diferents formes de participació, de canvi pausat o radical.

Poder relativitzar la pròpia cultura

Cap educació per a la ciutadania pot anular la tasca bàsica de l'escola: aprendre a pensar. L'educació per pensar i el domini del pensament científic ha de servir per ubicar la relativitat de la pròpia "fe", de la "fe i la cultura" de la família (interrogar-se i saber viure de manera autònoma). També ha de servir per ajudar a descobrir que, al llarg del temps, moltes persones han pensat, han construït les seves explicacions col·lectives... i han discrepat. Que sempre, al llarg de la història, alguns grups, algunes persones han imposat a les altres les seves raons i les seves formes d'organitzar la societat.

Com que ja sabem que quan una qüestió és "transversal" sempre es tracta d'una realitat que ningú porta a la pràctica i s'obvia debatre sobre les contradiccions, per a que aquesta "educació" sigui possible cal garantir

a on i com s'abordan tots aquests "continguts" ètics. Garantir la planificació explícita en totes les àrees de coneixement (en el maleït currículum). Igualment, garantir l'observació adulta de la vida quotidiana comú i les dinàmiques de convivència.

Com que no es tracta d'aprendre de-

mocràcia sinó de descobrir-la practicant-la, han de poder exercitar els drets, defensar els drets propis i els dels altres. A més, la vida de l'escola, la vida de la classe s'organitzen en clau de ciutadania, en clau de comunitat. Es practica la ciutadania escolar.

L'entrevista a en Babacar i la Raquel, dues persones que gestionen el dia a dia de l'SCAI

per Josep Ramon Giménez

Hem entrevistat dues persones dedicades a atendre les necessitats de les persones immigrades que arriben a l'SCAI de Sabadell, el Servei Ciutadà d'Acolliment a l'Immigrant en aquests moments tan convulsos.

Són la Raquel Guerola i el Babacar M'baye.

En Babakar va néixer a Dakar i viu a Terrassa. Va arribar a Barcelona a començaments dels 90. Venia de Rabat, on havia anat a estudiar amb una beca, de pas cap a París, on volia seguir els estudis, gràcies a un programa d'intercanvi d'estudiants. El destí va voler que passés per Barcelona en un moment que s'estaven fent regularitzacions d'estrangers i uns amics

li van aconsellar que aprofités l'ocasió. Obtinguda la residència aquí segueix cap a França, on acaba els seus estudis.

La Raquel és de Tortosa i Educadora Social per la UAB. El darrer any de carrera va fer pràctiques a Piura, Perú, a una ONG d'allà dedicada a l'educació en una població en risc d'exclusió social. Se li desperta l'interès per la població immigrant i comença com a voluntària a l'SCAI de Sabadell l'any 2003. Tres anys més tard guanya una plaça vacant i aquí segueix.

Fem l'entrevista en castellà, ja que en Babacar se sent més còmode en aquesta llengua.

¿Cómo te abriste paso aquí, Babacar?

Bueno, mis amigos de aquí vivían en Terrassa y allí me instalé. Estuve buscando trabajo y empecé a dar clases en la escuela de adultos, de castellano y de catalán.

¿Pero el castellano cómo lo aprendiste?

Yo, en Dakar, en primer año, tenía también la opción de estudiar español. Probé un poco antes de matricularme y, uf! me dije, "esto no es un idioma, es otra cosa". No lo veía como un idioma fácil para aprender. Lo que pasa es que cuando estaba en Terrassa, me ayudó mucho convivir con mis amigos, que se dedicaban a la venta ambulante, y también estando en los bares, en los mercadillos,.... Hablabas con la gente, y eso me ayudó mucho para aprender español.

¿Y cómo llegas al SCAI?

Bueno, pues cuando estaba en la calle Sant Pere y montaron la coordinadora, buscaban una persona que supiera un poco de cosas legales. Y yo, como había estudiado en una escuela de Administración, más o menos sé cómo van las cosas, y sobre todo les interesaba alguien que hablara idiomas.

Conocí el SCAI a través de los compañeros del CITE (Centre d'Informació per a Treballadors Estrangers), de Comisiones Obreras. Me habían recomendado ir allí para hacer cursos de mediación y de extranjería, derechos laborales o sindicalismo, entre otro. Y hacer el curso de extranjería me ayudó bastante para venir aquí al SCAI, además de saber árabe.

Tu trabajo en el SCAI te permite contactar con diversas culturas y también con gente de tu país, ¿no?

Bueno, aquí la mayoría de africanos que vienen son marroquíes, y de los no africanos, los latinos, como los ecuatorianos.

Y del África negra ¿de dónde vienen hay más?

Senegaleses, sobre todo en Terrassa, pero ahora también hay bastantes por Sabadell. Bueno, de hecho, según cuentan los compañeros, se

regularizaron muchos cuando entró en vigor la primera Ley de Extranjería. Entonces un compañero cogió un piso en Sabadell, empezaron a venir más, aunque luego la mayoría se fueron a Terrassa, porque allí eran más baratos los pisos.

Tu no llegaste en patera, pero muchos de los que acuden aquí deben haber llegado de esa manera, arriesgándose, ¿cómo vives tu esos testimonios aquí en el SCAI?

Esa gente está muy desinformada. Los que llegan por Canarias, desde Mauritania, por ejemplo, piensan en realidad que van a coger un barco. Y hasta que en los últimos años no se han hecho reportajes por televisión, e incluso se ha hecho alguna película, no se han enterado de lo que pasa en realidad. Pero mucha gente que ha pasado esa experiencia, a menudo no lo cuenta. Solo cuenta que ha llegado bien, pero no explica la experiencia que ha pasado. Incluso el que ha llegado bien, el primer dinero que puede ahorrar lo envía a un familiar para que también venga para acá. La gente cuenta el resultado final, no todo lo que ha pasado. Y se apoyan siempre en la fe en Dios. Pero desde los gobiernos, desde las agencias, las ONG... ha habido un trabajo de concienciación respecto a lo peligroso que es venir en patera. Yo conozco personalmente el caso del equipo de fútbol de un

barrio de Dakar que, todos los chicos cogieron una patera y murieron todos.

Nosotros siempre estamos con la duda de si hay que decirle a la gente que no o que sí. O que hay que informarle solo de las consecuencias.

¿Te has enterado si allí, en tu país, por ejemplo, se recoge en los medios de comunicación lo peligroso que es arriesgar la vida para llegar de esa manera tan peligrosa?

El mensaje puede llegar, lo que pasa es que puede ir en una doble dirección y es difícil de entender. Tu imagínate un chico que no ha estudiado, que está trabajando en el campo y que, por lo que sea, se queda sin trabajo. Empieza, entonces, a emigrar a las grandes ciudades, Dakar, Thiès,... en Senegal. Gana un poco de dinero y puede enviar a su familia un poco para que compre un saco de arroz, por muchos mensajes que le lleguen de las dificultades, no consigues meterle en la cabeza que ese saco de arroz que ha conseguido en Dakar no lo va a poder conseguir en Barcelona.

Y también juega un papel importante la televisión, en donde ven películas y programas de un mundo que querían alcanzar, ¿no?

Sí, es cierto. Y ahora más con las antenas parabólicas. O también el caso de que cualquier chaval tiene un móvil, que como mínimo se conecta a Internet. Con 100 francos (15 céntims d'euro) tiene una hora en Internet. Lo que pasa es que, además de la imagen de la tele, hay que tener en cuenta también la imagen del propio senegalés que vuelve al país. Quizás era un senegalés que estaba en el campo, y cuando vuelve al cabo de 4 o 5 años, empieza a construir una casa y tiene un 4x4. Entonces, por mucho que le informes de los peligros de viajar en patera o como sea, no le puedes convencer de lo muy duro que ha tenido que trabajar o, incluso, de que ha conseguido su dinero de manera ilícita. Pero lo toman como ejemplo de éxito.

Sí, pero ese que ha regresado quizás sea uno entre 50 de los que

emigraron de su país.

Sí, pero a esos no se les tiene en cuenta. Los que regresan y no aportan nada son invisibles.

¿Y qué tal tu trabajo en el SCAI?

Es un trabajo satisfactorio el hecho de que vengan las personas y te expliquen sus problemas, preocupaciones, y que cuando salen de aquí lo hagan como una persona nueva, aunque no le hayas resuelto mucho y solo tengan una información sobre su caso. Y si, además, vuelve al cabo de dos o tres meses y te dice que ha podido resolver el problema que tenía: el contrato, la tarjeta de residencia o que su familiar ha llegado, eso te satisface mucho.

¿Cómo ha evolucionado el SCAI desde que se creó?

Bueno, al principio, en el 94, no era muy conocido, pero luego fue evolucionando bien. Sobre todo en los años del boom económico. Si miramos las memorias del SCAI veremos que ha ido creciendo. Pero luego con la crisis...

Raquel: Bueno, el trabajo no ha disminuido, pero con la crisis una parte los usuarios tienen muchas más dificultades. Como todo está muy vinculado al mercado de trabajo, al quedarse sin prestaciones, hace que personas que antes tenían una mínima estabilidad y podían hacer unos trámites semiindependientes, pues ahora tienen más complicaciones, tanto ellos como los familiares que tengan aquí. Y por otra parte, con la crisis, como dependemos de subvenciones y ayudas, nuestro equipo se ha visto reducido. Así que el trabajo es mayor, porque nosotros somos menos.

¿Me puedes dar un pequeño apunte de los servicios del SCAI?

Pues el primer servicio es el de acogida, que se hace en recepción. Ahí intentamos resolver el máximo de consultas. En realidad, es donde filtramos las primeras dudas, porque a menudo puede ser que necesiten aportar determinados datos o documentos para hacer un trámite. Y cuando lo tienen todo entonces le damos hora para Babacar u otro asesor. O como dice Babacar, a veces llega alguna persona muy angustiada y escuchándola y dándole una serie de consejos ya se va más tranquila. Puede ser una carta que no entiende o un documento que no sabe cómo conseguirlo. Pues antes de darle hora al cabo de 15 días para el asesoramiento, ya se va sabiendo lo que tiene que hacer. Porque no tiene por qué ser un tema de extranjería, pueden ser un tema laboral o del INEM... Esa es la primera acogida. Ahora no pasa tanto, pero hace unos años llegaban más consultas sobre empadronamiento, tarjeta sanitaria o cosas más puntuales.

Luego, un servicio que antes era para los residenciales, pero que con el tiempo ha aumentado mucho, es el de las clases de catalán y castellano, que está lleno y siempre hay lista de espera. Eso supone la formación del voluntariado, el seguimiento de los alumnos, las listas de asistencia,... Tenemos convenio con normalización lingüística para derivar alumnos a nivel preferente. Pero a veces no pueden seguir el nivel, como también pasa con las escuelas de adultos. Otras veces pasa que lleguen cuando los cursos ya están empezados o que no están suficientemente alfabetizados. En esos casos nosotros asumimos esa enseñanza. Incluso con normalización lingüística tenemos un convenio para que los cursos que damos nosotros estén reconocidos a nivel oficial.

Las personas que deambulan por ahí sin saber a dónde ir, si alguien les habla del SCAI, ¿los atendéis?

Babacar: El SCAI tiene acuerdos con servicios sociales o entidades, como Càritas, y si llegan personas con esas necesidades prioritarias las derivamos a esas entidades.

Raquel: Sí, trabajamos en Xarxa

con diversas entidades, que formamos parte del plan de acogida del ayuntamiento. Y la verdad es que funciona muy bien. Es una manera de no solaparnos y dar la respuesta adecuada a cada caso.

¿Os llegan refugiados aquí?

Raquel: Aquí nos podría llegar alguna persona reubicada o reasentada, pero a través del CCAR (Comité Català d'Ajuda al Refugiat). O no puede llegar alguien aquí que veamos que es susceptible de asilo y entonces lo derivamos al CCAR. Pero eso ya nos ha pasado antes de este momento de gran afluencia. Algunas veces ya nos había llegado alguna persona que, después de atenderla, habíamos detectado que podía ser susceptible de asilo. En este tiempo del boom hemos tenido dos o tres personas de Honduras y creo que una de Venezuela.

Y desde el SCAI, ¿cómo veis la gestión de los refugiados en Europa?

Raquel: Pues mal. A nivel español y europeo no se está cumpliendo nada de lo que se dijo al principio y están posibilitando que crezcan los partidos políticos xenófobos.

Babacar: Aquí es que hay dos cosas muy negativas, la gente que está sufriendo sigue sufriendo, sin poder llegar, los acuerdos de la UE con otros países para que no lleguen y lo que dice Raquel, la aparición de partidos políticos xenófobos, pero también de reacciones solidarias de una parte de la población que quiere ayudar, pero no puede. Ahora bien, preocupa que surjan reacciones contra gente inmigrada que ya lleva hasta 30 años aquí y que le gritan que se vaya a su país

Raquel: Hay gente de aquí que lleva tiempo, que no es susceptible de acogerse al asilo, pero que su vida puede correr peligro por otros motivos y, en cambio, no se legaliza su situación. Y eso también es una cierta discriminación entre la población extranjera que está aquí.

Tu Babacar ¿encuentras rechazo por ser negro?

Puede ser que seas mal pensado, pero siempre te pasa algo que puedes interpretar como rechazo. Yo el

otro día, viniendo del aeropuerto, un coche de los mossos d'esquadra me paró sólo a mí, aunque había un montón de coches en la autopista. Yo le adelanté, pero sin pasar el límite de velocidad. Allí se podía ir a 100 km/h y yo iba a 80. Ellos quizás iban a 70. Pero al ver que era un negro y que venía del aeropuerto, me empezaron a hacer luces y me pararon al momento. Yo les pregunté si había cometido alguna infracción y me contestaron que no, que era un control rutinario. Y les contesté que si me hubiesen parado en un control lo podría entender, pero entre el centenar de coches a mí solo, pues no.

Y en la calle, ¿te encuentras con reacciones xenófobas?

Es que hay cosas que no se superan. Incluso a veces me piden el NIF, ven que es español y lo encuentran raro. Cosas así. El sábado mismo, haciendo unas compras, había mucha gente. Mi mujer se quedó dentro acabando de comprar unas cosas y yo, como iba con el niño, me salí hacia la puerta y llevaba un artículo en la mano ya pagado. Y un encargado salió a pedirme la factura, sabiendo que si no lo hubiera pagado habría pitado el chip de seguridad. Eso te hace pensar que si fuera blanco no me lo hubiera pedido.

Por tu formación y experiencia puedes entender este peso de racismo latente en la sociedad, pero quizás haya compatriotas tuyos que no lo comprendan y engendren rechazo o incluso odio hacia la población de aquí.

Bueno, es lo que hemos estado viendo con los casos de terrorismo en Europa. Muchas veces son ciudadanos de raíces de fuera, pero nacidos en Europa, que se sienten rechazados y han cometido barbaridades. Son personas muy fáciles de captar por las organizaciones terroristas. Lo malo es que tengas tu DNI de aquí, incluso que hayas nacido aquí y que tengas problemas por ser negro de piel. Diría que mientras hagamos los trabajos que nadie quiere aquí no hay problemas, pero si subes de nivel, ya empiezas a tenerlos, cuando tendría que ser un motivo de satisfacción.

¿Creéis que el SCAI es conocido suficientemente en Sabadell?

Raquel: hablando de usuarios sí, y en cuanto a los servicios que damos, también. Pero por parte de los ciudadanos en general, no. Se tendría que conocer más.

¿Y cómo se podría mejorar el conocimiento del SCAI?

Bueno, tendríamos que mejorar bastante la comunicación. Pero como no tenemos tiempo para dedicarnos a eso, pues es algo por mejorar bastante. Nos damos cuenta en casos como, por ejemplo, cuando fuimos a un acto que hicimos con la escuela de bollywood. Había unas 100 personas y a lo mejor nos conocían 10. Claro, en el tipo de actos que hacemos, como los de sensibilización o por el día del migrante, pues vienen los voluntarios, las personas que tienen contacto con nosotros y unas pocas personas más.

La mayoría de los usuarios del SCAI deben venir por oír hablar de él a alguien.

Sí, o porque han acudido al 010. Este servicio, cuando contactan con él personas extranjeras, nos las envían aquí tenga que ver o no con nuestro servicio. Y algunos casos nos llegan a través de servicios sociales. Pero la mayoría viene a través de un conocido o de un familiar.

¿Cómo os financiáis?

Básicamente del Ayuntamiento. A veces alguna donación. O, en el

caso de nuestros servicios, si nos preguntan cuánto valen los decimos que son gratuitos, que la donación es voluntaria. Pero claro, la mayoría de los que usan el servicio no tienen recursos para donar dinero.

¿Ha habido casos de usuarios que al cabo de un tiempo os han querido agradecer de alguna manera la ayuda que le habéis prestado?

Ha habido alguna persona que, al cabo de un tiempo, se ha ofrecido como voluntaria. Recuerdo un chico que, como él no tenía dinero, nos traía paquetes de hojas de papel, porque creo que trabajaba en una copistería o en una imprenta y habían excedentes. Y alguna gente que ha tenido la oportunidad de visitar su país, después de que le ayudáramos a hacer los trámites, cuando ha vuelto del viaje, nos ha traído algún detalle.

¿Tu, Babacar, qué sientes cuando ves a un inmigrante recogiendo cartones por la calle o en situación evidente de pobreza?

Bueno, es un modelo de inmigración que no gusta a nadie. Es el menos deseado. Pero a veces se vive una realidad que no hay más remedio. Si hay una normativa que hace difícil que esa persona acceda a algunas ayudas, que tenga cierta seguridad hasta que pueda regularizarse, pues no le queda más remedio. Y a estas personas las valoro más que a otras que van con traje por las Ramblas y hacen otras cosas.

Dues visions sobre el Brexit i la crisi a la Unió Europea

Pol Morillas i Pare Martin Maier

Europa entra en fase desconocida

Aquest article, publicat el mes de juny a La Vanguardia, ens l'ha cedit amablement el seu autor.

“Lo que no te mata, te hace más fuerte”. Recuerden estas palabras pronunciadas por Donald Tusk, Presidente del Consejo Europeo, porque pasarán a formar parte de los libros de historia de la UE. Con el Brexit, el paradigma de sociedad abierta y cosmopolita que representa el Reino Unido se aleja del continente y deja la sensación de vacío emocional propia de cualquier ruptura sentimental. Seguiremos admirando a los británicos, pero de ahora en adelante nos consideraremos, en el mejor de los casos, socios y no hermanos de un proyecto político compartido.

El ideal de “una unión cada vez más estrecha” quedó malherido en las negociaciones del Consejo Europeo de febrero. El euroescepticismo se plasmó en un acuerdo político que desdibujaba la integración europea como destino final de los pueblos de Europa. Entonces se trataba de matar el principio para no llevarse por delante a la Unión. Hoy, la UE sigue sin estar ante un riesgo inminente de desaparición. Pero la pérdida de su segunda economía y los efectos del Brexit sobre los equilibrios entre estados miembros se harán notar en los próximos años.

La UE ya no es un proyecto que solamente conoce la vía de la integración y su ampliación a nuevos miembros. Después del Brexit, es también un ejercicio de deconstrucción efectiva, en el que por primera vez se activará la cláusula de salida de uno de sus estados por voluntad propia (el artículo 50 del Tratado de Lisboa). Tusk teme que ello mate a la Unión.

Pero por muy fuerte que sea la sacudida, el propósito último de la UE

sigue vigente. Preservar la cooperación entre estados, el bienestar y la cohesión social de sus pueblos y su presencia global son objetivos imprescindibles. El ideal europeo, plasmado en la progresiva renuncia de la soberanía estatal a favor de mayores cuotas de cooperación internacional, sigue siendo un ejemplo único en las relaciones internacionales.

Ante ello, a la UE después del Brexit se le plantean dos escenarios: la salida suave del Reino Unido o la abrupta. En el primer caso, una vez activado el artículo 50, los 27 y Londres tratarán de dibujar una relación benéfica para ambas partes. Evitando fomentar una “Europa a la carta”, se establecerá un nuevo marco de cooperación entre socios en el seno del Espacio Económico Europeo, con las menores trabas posibles al intercambio comercial y la libre circulación de trabajadores.

En este escenario, el Reino Unido se hallará en una situación parecida a la de partida, contribuyendo al presupuesto europeo y acatando las regulaciones europeas sin participar en la toma de decisiones. Sin embargo, se forjará un partenariado heredero de 40 años de cooperación efectiva. Entre tanto, la UE aprovechará para reformar su arquitectura institucional y crear un núcleo duro de Estados que plante cara a déficits estructurales: el déficit democrático, la construc-

ción a medias de la Unión Económica y el apuntalamiento de la libre circulación de personas con una política de asilo común y la reforma de Schengen. Con uno menos, los 27 tendrán que ser capaces de superar la trampa institucional que confiere derecho de veto a cada uno de los Estados y se emplearán a fondo en reforzar un núcleo al que rodeen socios preferentes (el Reino Unido entre ellos).

El escenario de ruptura abrupta se traducirá en una pérdida de confianza mutua y el efecto llamada del referéndum Brexit a otros países de la UE. Países Bajos, Suecia, Dinamarca o incluso Francia se plantearán ejercicios similares, pero ante todo predominará la parálisis en las salas de reuniones de Bruselas. La división entre partidarios de dar al Reino Unido un buen trato y los que abogan por un correctivo se sumará a la herencia de las crisis del euro y de los refugiados: norte contra sur, este contra oeste.

La UE ha entrado en fase desconocida. Pero salir reforzados del shock del Brexit dependerá de cómo abordemos el debate político e institucional de fondo. Este probablemente requiera pasar de la lógica inexorable de la integración a la de la diversificación de la Unión.

POL MORILLAS
INVESTIGADOR PRINCIPAL, CIDOB

Brexit: un cisma para europa

Aquest article va ser publicat el de 21 juliol de 2016 a Cristianisme i Justícia i comptem amb el permís de l'autor per la seva inclusió a Papers.

“Ha bajado el telón, pero todas las preguntas siguen abiertas”. Esta cita de Bertolt Brecht resume de forma certera cual es la situación después del referéndum en el Reino Unido del 23 de junio.

Por un estrecho margen del 51,9%, el Reino Unido votó a favor de abandonar la Unión Europea. Si tenemos en cuenta que la participación fue del 72% del electorado, eso significa solamente el 37% del total de personas con derecho a voto, y aún con una mayoría de votantes jóvenes partidarios por permanecer en la UE. Estas cifras hablan por sí solas de los problemas asociados con el referéndum. Quizás unas elecciones generales anticipadas con un claro posicionamiento de las partes en lo que se refiere a “Brexit” podría ofrecer alguna solución.

En las semanas previas al referéndum, el drama de la campaña se desarrolló con un mal guión. Los euroescépticos partidarios de la salida utilizaron mentiras dirigidas sobre todo a agitar el odio populista contra refugiados e inmigrantes. Se habló por ejemplo, de que el Reino Unido entregaba cada semana a Bruselas más de 350 millones de libras, una suma que de ganar el Brexit se invertiría en el Servicio Nacional de Salud británico. El líder del UKIP, Nigel Farage, ya dimitido, admitió el día después del referéndum que este mensaje había sido “un error”. Otro argumento era que en un futuro cercano, Turquía se convertiría en un Estado miembro de la UE y que por lo tanto, el Reino Unido recibiría una oleada de inmigrantes turcos.

Una muestra de hasta que punto se había forzado el guión fue la salida precipitada del escenario de los principales protagonistas, una vez se anunciaron los resultados. Además, el referéndum dejó una nación dividida: el norte contra el sur, el joven contra el viejo, los pobres contra los

ricos... Y la confianza, el activo más importante en política, hecha añicos.

Todo este “drama” político asociado al Brexit contrasta con la concepción cristiana de que **la política debe servir al bien común**. Este tipo de planteamiento estuvo representado por la diputada laborista Jo Cox, asesinada en la calle por un fanático días antes del referéndum. Jo Cox había entrado en política con el fin de servir a las personas. Había trabajado durante diez años para la organización benéfica Oxfam, una organización internacional comprometida en hacer del mundo un lugar más justo. Había trabajado sin descanso por los refugiados y por la permanencia del Reino Unido en la UE.

Inmediatamente después de la muerte de su esposa, Brendan Cox aún tenía fuerzas para pronunciar estas maravillosas palabras: “en este momento ella hubiese querido dos cosas por encima de todo: la primera que a nuestros preciosos hijos no les faltase el calor del amor, y después, que todos permaneciéramos unidos contra el odio que la mató. **Porque el odio no tiene credo, raza o religión; es solo veneno”.**

Antes del referéndum y durante la campaña, las iglesias católica y anglicana se habían manifestado claramente a favor de que el Reino Unido se quedase en la UE. El cardenal Vincent Nichols, arzobispo de Westminster, hizo referencia a la larga tradición de la cristiandad y del catolicismo en prevenir la división y en trabajar en pro de la unidad. Por esta razón la Iglesia Católica había apoyado desde siempre el proyecto de la Unión Europea. Patrick Daly,

ex secretario general de la COMECE, también se había pronunciado claramente en *Europeinfos* en favor de la permanencia del Reino Unido en la UE.

Uno de los principios de la filosofía social cristiana es que el todo es mayor que la suma de sus partes. El Papa Francisco lo ha convertido en uno de sus principios rectores. La mayor desgracia imaginable que puede suceder dentro de una comunidad eclesial es un cisma - la separación de un grupo del resto de miembros de la misma comunidad. Así es como se pueden describir los resultados del referéndum del Reino Unido, si realmente se acaba produciendo la salida de la UE este país. Desde tiempos del apóstol Pablo, la Iglesia se ha visto a sí misma como un cuerpo vivo con numerosos y diferentes miembros. Siguiendo esta imagen, el cisma significa que la pérdida de un miembro deja tras de sí una herida y un cuerpo debilitado. Por supuesto hasta aquí llega la analogía con el Brexit. Incluso separado del “cuerpo” de la UE, el Reino Unido seguirá siendo un país viable. Pero la pérdida es obvia para ambas partes.

En el transcurso de la historia de la Iglesia, ha sido posible curar cismas y escisiones. Pero esto ha requerido siempre de prolongadas negociaciones, de acercamiento y compromiso. **Queda pues la esperanza de que incluso esta escisión entre el Reino Unido y la UE se pueda algún día superar.**

MARTIN MAIER
SACERDOT JESUÏTA, TEÒLEG DE
L'ALLIBERAMENT I BIÒGRAF DE MON-
SENYOR ÓSCAR ROMERO

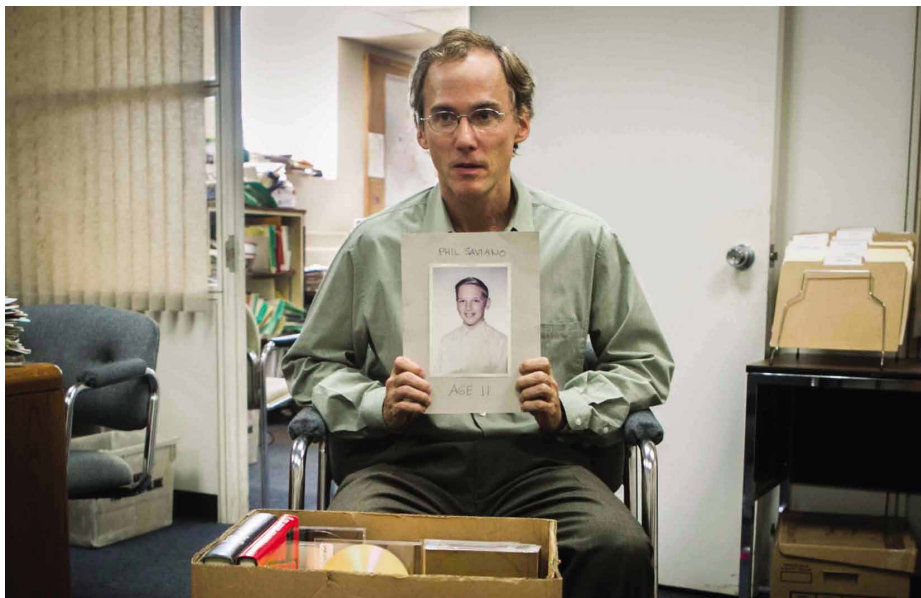
Imatge extreta de: Pixabay

El dret a la (bona) informació en la lluita contra la pederàstia

Muriel Giménez. Periodista

A principis d'any, es van destapar diversos casos de pederàstia entre els professors dels Maristes de Barcelona ocorreguts durant els anys 80. La premsa en va fer diversos articles reproduint en detall les gravacions amb càmera oculta de les víctimes, que interpel·laven els seus agressors. Les notícies es tenyien de groc i venien morbo, posant de manifest la crisi del periodisme "seriós" que per sobreviure creua la línia del sensacionalisme i no aprofundeix en aquesta problemàtica social. És un mal que pateix el periodisme d'ara: manca de contextualització i de recerca. No obstant això, fa quinze anys, l'any 2002, el diari Boston Globe va destapar el llarg historial de casos de pederàstia de capellans catòlics a tot el comtat de Massachusetts, ocultat durant dècades per l'Església i les autoritats locals. I ho va fer amb tot el rigor possible, exercint un periodisme d'investigació de manual, més estès en la tradició anglosaxona, i sense fissures, que va quedar recollit en una de les millors estrenes de l'any: *Spotlight* (Thomas McCarthy, 2015).

La pel·lícula va recollir diversos premis internacionals pel seu magnífic guió original, unes interpretacions fabulosament contingudes, però sobretot per la seva principal grandesa: aconseguir fer una pel·lícula sobre el llast de la pederàstia en el si de l'Església Catòlica i ser molt més que un film sobre la pederàstia.

Spotlight recupera el ritme de les grans obres del cinema nord-americà dels anys 70 i 80 en què la història es construeix al detall, i l'espectador descobreix, seguint els mateixos passos dels protagonistes, una trama de pederàstia coneguda tant per polítics com per la jerarquia eclesiàstica i que tapen amb pactes de silenci i unes estructures específicament ideades per ser silenciades dins del sistema judicial.

En aquest marc, la investigació periodística esdevé el protagonista absolut del film. Una investigació periodística amb majúscules, autèntica, que supera la pressió

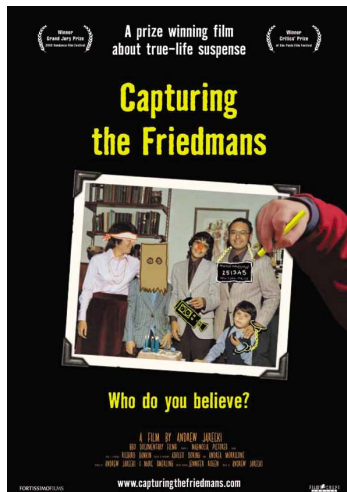
política, el poder de les oligarquies i els lobbies, per fer una defensa dels fets, de la "veritat" (tan comentada i polèmica en les escoles de periodisme), de la denúncia i de les veritables víctimes d'un sistema que no les protegeix. Una defensa del periodisme entès com una professió lliure i necessària per a la societat, capaç de superar qualsevol obstacle o límit. En definitiva, un periodisme d'investigació honest, fort, rigorós, independent i compromès que actua com a eina indispensable en la defensa del dret ciutadà a estar ben informat.

En aquest sentit, *Spotlight* defensa el "bon" periodisme, tal com van fer-ho anteriorment *Todos los hombres del presidente* (Alan J. Pakula, 1976), *Veronica Guerin* (2003, Joel Schumacher), *El dilema* (Michael Mann, 1999), *El precio de la verdad* (Billy Ray, 2003), *La sombra del poder* (Kevin McDonald, 2009) o *Buenas noches y buena suerte* (George Clooney, 2005).

I com a exercici de bon periodisme, les víctimes tenen el seu espai en el film sense caure en el sensacionalisme. Les víctimes tenen el seu paper actiu, valent, ja que gràcies a elles, a les seves denúncies, es va aconseguir destapar uns delictes ocults a la llum pública amb la connivència del poder polític i judicial. Així mateix, el retrat antropològic de víctimes i botxins és molt acurat i respon a una investigació profunda, gairebé científica. La majoria de les víctimes eren infants de famílies desestructurades i/o pobres que buscaven refugi i redirigir la seva vida pel “bon camí” entre capellans que els ajudaven i “abraçaven”, metafòrica i literalment, mentre que els capellans pederastes no només tendien a abusar sexualment de les víctimes com a resposta al celibat (utilitzant els infants com a substituïts dels adults als quals no poden accedir), sinó que també buscaven destins de contacte amb infants, com eren les classes de catequesi o els programes d’ajuda social a menors.

Mala praxis, veritat en perill

Un altre gran obra sobre un escàndol real de pederàstia i el procés d’investigació policial i judicial, que esdevé també crítica amb la gestió dels mitjans de comunicació, àvids de morbo i jutges no oficials del cas, és *Capturing the Friedmans* (Andrew Jarecki, 2003).

Es tracta d’un documental que reconstrueix, a través d’entrevistes judicials, imatges emeses per televisió i vídeos casolans, el cas real dels Friedman, pare i fill menor de la família, acusats el 1988 sota el focus de gran expectació mediàtica (entre un núvol de periodistes i flaixos), jutjats i condemnats pels abusos sexuals als alumnes de les classes particulars d’informàtica.

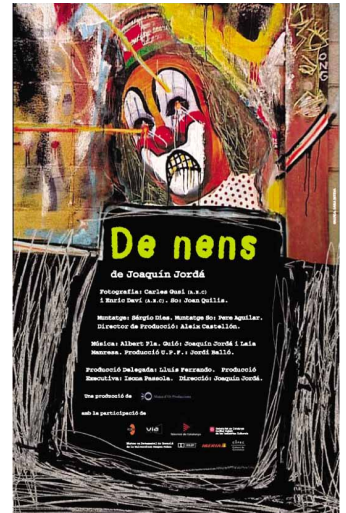
El film, que va rebre gran reconeixement de la crítica, ressegueix d’una banda el procés policial i judicial dels dos protagonistes, finalment condemnats a presó, i de l’altra, el judici mediàtic al qual es va veure sotmesa tota la família.

En aquest sentit, la mala praxi periodística i els prejudicis als protagonistes generen el dubte sobre la veritable culpabilitat dels acusats i sobre la veritat dels fets. I és que en aquest sentit, el poder i la capacitat de manipulació dels mitjans de comunicació, al més vell estil d’una caça de bruixes, van afectar no només la parcialitat en la narració dels fets, sinó també el mateix procés d’investigació policial i judicial. Sense parlar de la desfeta de les vides de la resta de la família.

En la mateixa línia, i més propers a nosaltres, el documental *De Nens* (2003, Joaquim Jordà) se centra en el famós cas de la trama de pedofília que a finals dels 90 va sacsejar el barri Raval de Barcelona.

Jordà, que va haver de defensar-se contra qui l’acusava d’una mirada massa laxa de la pederàstia, centra l’anàlisi del seu documental entorn la idea del “rumor” i el seu efecte devastador per l’esclarament d’un cas greu que va dictar condemna sense aparentment garanties i va tenir alguns acusats en presó preventiva durant anys.

El documental denuncia una justícia irregular, parcial i poc professional, mitjançant les gravacions del judici. També especula sobre els interessos de determinats sectors urbanístics i posa de relleu la bogeria periodística entorn del cas, amb més ganes de treure articles com a xurros i explotar el morbo del cas que no pas comprovar la fiabilitat de les informacions i ser fidels a la veritat.

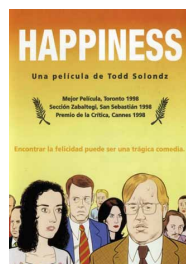
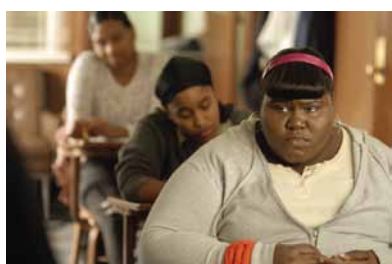
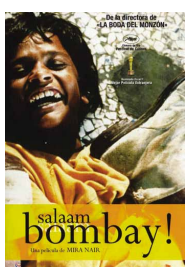
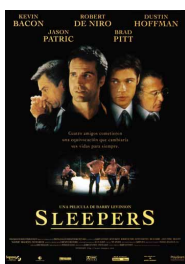

Els infants, víctimes globals d’abusos sexuals

Amb motiu de la guerra a Síria i l’èxode de milers de refugiats, molts infants entre ells, s’han denunciat recentment els abusos i violacions de nens i nenes, tant a l’escenari de guerra com als camps de refugiats o durant el llarg viatge de fugida. Ho van fer els defensors de la infància europeus, que demanaven un pla urgent per protegir els menors refugiats pel risc elevat per ser víctimes d’abusos en ser separats dels seus pares, així com pel risc de caure en xarxes de tràfic de persones. I no importa la religió. Siguin catòlics, musulmans o hinduistes, la vulnerabilitat dels infants enfront de la violència sexual dels adults és, antropològicament, una realitat, sigui en situacions de guerra però també de pau.

L'única nena entre els protagonistes de *Las tortugas también vuelan* (Bahman Ghobadi, 2004) n'és un clar exemple, com també els nens vexats i violats pels guardes del correccional en la icònica *Sleepers* (Barry Levinson, 1995). El nen que vaga per una Berlín en runes a *Alemania Año Cero* (Roberto Rossellini, 1948) és carn de canó d'un pederasta; com ho és el nen sense família de *Salaam Bombay* (Mira Nair, 1988), víctima de la venda de menors i la prostitució infantil. O la protagonista de *Precious* (Lee Daniels, 2009), de qui abusava el seu pare, de la mateixa manera que

un dels fills del progenitor homenatjat a la *Celebración* (Thomas Vinterberg, 1998). Finalment, *No tengas miedo* (Montxo Armendariz, 2011), fa un delicat acostament a les víctimes dels abusos infantils, marcades per l'experiència al llarg de tota la vida, mentre a la fabulosa *Mystic River* (Clint Eastwood, 2003) és un secret traumàtic que esdevé clau, i una angoixa repulsiva en la punxant *Happiness* (Todd Solondz, 1998), on un pare de família no pot controlar el desig pel millor amic del seu fill.

Activitats de la Lliga

Tallers sobre la temàtica dels refugiats a Ca l'estruch

Aquest mes de juny, per segon any consecutiu, la Lliga va dissenyar un taller per als alumnes de l'Escola Industrial de Sabadell, juntament amb la Fàbrica de Creació de les Arts en Viu de Ca l'Estruch. El taller va formar part del conjunt d'activitats que el centre programa per a l'última setmana del curs. Hi van assistir els alumnes de 1r, 2n i 3r d'ESO, els matins de tres dies seguits.

El taller es va centrar en la problemàtica dels refugiats. A més d'activitats artístiques, els alumnes, d'una banda, van participar en un taller pràctic en el qual van haver de posar-se a la pell d'una persona refugiada, i de l'altra, van realitzar manualitats, els productes de les quals van anar destinats a una **CONCENTRACIÓ DEL 16 DE JUNY, A LA PLAÇA DR. ROBERT, EN SUPORT, DE LES PERSONES REFUGIADES**. L'acte del 16 de juny va formar part de la setmana de mobilitzacions en contra de la política europea en relació amb la problemàtica dels refugiats, que va concloure en la gran manifestació del 19 de juny a Barcelona.

La Lliga hi va participar com a membre de la **Plataforma Ciutadana per les Persones Refugiades de Sabadell**. Aquest dia, la Plataforma va decidir sumar-se al col·lectiu de la **Roda de la Pau**, el qual es concentra en aquesta plaça, des de fa anys,

Dia internacional de la pau

El 21 de setembre, en motiu del Dia Internacional de la Pau, en **Pepe Beúnza**, el primer objector de consciència de l'Estat amb motivacions pacifistes, va parlar de les conseqüències de les guerres. L'acte es va celebrar a la Biblioteca Vapor Badia de Sabadell i el va organitzar la **Coordinadora Un Altre Món és Possible**, amb el suport de la **Lliga dels Drets dels Pobles**. En aquesta xerrada s'hi va presentar el llibre *Johnny empuñó su fusil*, de Dalton Trumbo, una novel·la que, tot despuntant la crua realitat dels conflictes bèl·lics, esdevé un cant per la pau.

tots els dijous. Seguint amb les mobilitzacions, la Plataforma va commemorar el **Dia internacional dels Refugiats**, el 20 de juny, al Casal Pere Quart, on el CCAR va presentar un informe sobre la situació de les persones refugiades.

El 27 de setembre, la Lliga va organitzar una conferència, juntament amb la Xarxa Solidària Sabadell-Colòmbia, que dugué per títol **L'ACORD DE PAU I EL PLEBISCIT A COLÒMBIA**. La xerrada va tractar l'acord de pau entre el govern colombià i la guerrilla de les FARC, que va produir-se després del procés de negociació a L'Havana. Va celebrar-se a l'Aliança Francesa de Sabadell, la qual va cedir col·laborativament el seu auditori. Les intervencions van anar a càrrec de Dorys Ardila, membre del Consejo Nacional de la Paz para los

Colombianos del Exterior, i Kristian Hebolzheimer, analista de processos de pau. La finalitat va ser animar els colombians i colombianes de votar «sí» en el plebiscit del 2 d'octubre. Malauradament, tot i que la majoria dels colombians i colombianes de Catalunya i Espanya van votar-hi a favor, el resultat va decantar-se per al «no».

Aquest octubre ha començat, a ca l'Estruch, un **Taller de Contacontes**, a càrrec de les voluntàries de Contes Solidaris, i un curs sobre **Els**

murs a l'Europa del segle XXI, a la Biblioteca Vapor Badia.

Taller de contacontes

T'AGRADARIA APRENDRE A EXPLICAR CONTES?

Vet aquí una vegada... explica'm un conte.

Qui? Es realitzarà els dimarts 4,11,18 i 25 d'octubre

Horari: De 18 a 20 hores

Obrint: A Ca l'Estruch, Sabadell.

A qui va adreçat? A totes aquelles persones que volen aprendre a explicar contes

Continguts temàtics del curs: L'ofici de contacontes, experimentar amb la gestualitat, la veu i el cos, l'entendre conceptualment de la importància dels valors que es poden transmetre mitjançant la narració.

A l'obtenir el curs, animar i a passar en pràctica tot allò que has après en una de les biblioteques de la ciutat acompanyat/a de nostres voluntàries a explicar un conte solidari (activitat voluntària).

Curs subvencionat:
 Inscripcions a: info@diputatsabdelib.org / telèfon 937 237 102 (matí)

ORGANITZA: AMB EL SUPLERT: **COL·LABORA:**

GRUP DE CONTES SOLIDARIS (amb l'Espai l'Estel) **CONTE SOLIDARI** **FORUM SOCIAL** **CRIDA**

Cicle de 6 conferències

ELS MURS A L'EUROPA DEL SEGLE XXI
 Una reflexió sobre el model d'Europa que volem

CONFERÈNCIES

4 D'OCTUBRE
 Les migracions i l'Europa fortaleix: vells i nous reptes polítics i socials
 A càrrec de **Silvia Cervera** (directora en antropologia, coordinadora del projecte de recerca i d'activitats de l'Institut d'Estudis de la Mediterrània i de la Mediterrània Mediterrània)

11 D'OCTUBRE
 Com afecten els tractats internacionals de "libre" comerç a Europa (CETA, TTIP, TISA)
 A càrrec de **David Cervera** (col·laborador en salut pública, membre del projecte de recerca "Efectes de la globalització econòmica i social", membre de la Comissió Catalana de l'OTF i del TFP i del Consell de Política Econòmica i Social de Catalunya)

17 D'OCTUBRE
 Què model de seguretat, defensa i pau en Europa?
 A càrrec de **Jordi Armario** (coordinador, periodista, pacifista i director de la Fundació per la Pau)

8 DE NOVEMBRE
 La crisi dels refugiats a Europa: control de fronteres i dret d'asil
 A càrrec de **Carla Pàmies** (coordinadora en antropologia, membre del projecte "Mediterrània i Mediterrània", responsable del projecte "Mediterrània i Mediterrània", responsable del projecte "Mediterrània i Mediterrània")

15 DE NOVEMBRE
 Les millors pràctiques d'ús d'Internet i d'ús d'Internet
 A càrrec de **Patricia Fernández** (coordinadora en antropologia, responsable del projecte "Mediterrània i Mediterrània", responsable del projecte "Mediterrània i Mediterrània")

22 DE NOVEMBRE
 El projecte Europa
 A càrrec de **Luís Campesí** (membre en salut pública, membre del projecte "Mediterrània i Mediterrània", responsable del projecte "Mediterrània i Mediterrània")

LLOC: AUDITORI BIBLIOTECA VAPOR BADIA, s/n av. de l'Estel (Bibliotecari Centre) - 08202 - Sabadell, Placeta d'Estel. Es prega inscripció prèvia a: info@diputatsabdelib.org / T. 937 237 102
 Les sessions són gratuïtes

ORGANITZA: AMB EL SUPLERT: **COL·LABORA:**

GRUP DE CONTES SOLIDARIS **CONTE SOLIDARI** **FORUM SOCIAL** **CRIDA**

Segon premi del concurs de contraportades entre els alumnes de 2n de Batxillerat de l'IES Ferran Casablanques de Sabadell

Autora: **Carla Borrell**

Motiu del concurs: el drama humanitari que viuen els refugiats i immigrants, degut als conflictes o la pobresa als seus països d'origen i la política criminal i de vergonya dels responsables de la Unió Europea i de la majoria dels Estats membres

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**
G-58.267.097

C/ Sant Isidre, 140, 08208 Sabadell
Tel. 93 723 71 02
info@dretsdelpobles.org